

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 Septembre st. v.
7 Octombrie st. n.

Esse in fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 39.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Tipuri și caricaturi.

(Satire.)

I.

Mitocanul.

Gros, umflat cât o balercă, mitocanul la ferestă
Stă privind la calicimea numerosă 'n țera noastră;
Primblă ochii mutrei sale pröste, plină ca o nulă,
Ochi holbați și scoși cât cépa dintr'un cap cât o căciulă.
Casa-i, curte boerescă colo 'n vale 'n broscărie,
Un palat de rege mândru pare 'n mintea lui pustie;
Vazuri, flori, ghirlande, frescuri ieftin de jidani făcute,
Stau, ornând la o distanță fața casei lui vechite.
Odăi, odăiți, salóne mobilate tot cu cituri
De colori ce lovesc ochiul ca schinteia de chibrituri:
Roze, capete de mâțe seu pagodele chineze,
Cu albastru, negru, galben, conspirații calabreze,
Zugrăvite stau pe ele cu 'n belșug ce 'ndestuléză
Gustul delicat și gingaș al bărbatului cu vază...
Pe pereți sânt și pateturi: Napoleon Bonaparte
Singur stă și ceilalți șapte împărați stau pe-altă parte.
In odaia sa de lucru pe un mur un tablou mare
Stă, ș-arată pe sormanul Maximilian ce móre
Impușcat, având alături pe Șarlota lui nebună!
Mitocanul stă adesa cu-al seu chip de plină lună
Și privesce cu oftare urgisind negrele fapte,
Și mojeele noróde ce-și fac singure dreptate!...
Pe alt mur e vênătorul ingropat de animale;
Dar acest tablou adesa i scot lacrimi, chin și jale,
Căci e simțitor sormanul, mitocanul bou, chiabur,
Când se uită la mizerii, el!... ce 'nótă in huzur!...
Mitocanului mai place ș-alte soiuri de patrete
Elegante, incadrate pe-a etacului părete:
O Venuză, un Motan negru, Genevieve de Brabant,
Un buhaiu ș-o vacă albă, o fetiță ș-un berbant!
Și resboiul din Crimeea, și congresuri europene:
Continentele din lume: Africa ce stă alene,
Asia un tip mongolic, Australia o fétă
Cu 'n belșug in nas, Europa o bătrână desfrénată,
Ér America o jună sănătoasă și voinică
Ce 'n portet pare ch'ar vie și prin vine c'o furnică!
Apoi încă se mai vede un tablou ce 'nfășoșeză
Zugravul într'un atelier cum tot cască și lucréză
Și cu mâni și cu picioare capete de mascuri graș,
De prin cășapii de neóși cetățeni din Tatarasi!
Dórne zugravul și pare gândind la deputăție,

Ér tablou-i de el însuși zugrăvit cu ghibăcie...
Apoi multe rubedenii in portrete mici și mari
Pe păreți stau aninate... tipuri culte de măgari:
Ici stă frate-seu Enache, mitocan mai prost, de póte
Firea ca să mai producă, dincolo stă Spetelate,
Mai incolo Falcăgrósă și alături Cépăverde,
In spre sobă Fosăilă grav, in spaciú se pierde...
Apoi Chilipir in poză gânditoare și hapsână
Par' că socotesce 'n minte camăta pe-o săptămână,
Apoi Madamachis greul, nalt, uscat, cu ochi de buhne,
Serios gândește hojma când făcea halva in cuhne...
Dar acum face colecții tot de galbeni noi si buni,
Cumpărând móșii de-a țerii și de-a Domnilor străbuni!
Căci de va muri odată, la Grekia moștenire
Va lăsă aceste bunuri la vr'o sfântă mănăstire...
Mitocanul lângă dênșii a mai pus și alte tipuri
De amici, ce și-au averea curat prin oneste chipuri:
Lângă ușe Moși Moizner stă fudul într'un patret,
Cu Șmil Leibiș stă in față și se uită piept la pept;
Șmil stă mândru, țapăn, hătru cu-alui ascuțită barbă,
Ca un țap la o logodnă seu o capră roșă 'n érbă;
Șmil mai pare că gândește mai sus la un amoraș,
La o veselă creolă, un drac negru și poznaș.
Mai in fund stă Burtăplină cu Mazola cărpănosul,
Și 'ntr'un cadru gros de aur ride roșcovanul Dosul!
Toți sânt rude și prietini, ómeni fórté cum se cade,
Pot vedé murind de fóme orbi, ologi, bătrâni pe strade,
Ei n'or da un ban din pungă sub motiv că n'au mărunte...
Dar fugind ei duc stigmatul cămătarului pe frunte!
Asta-i partea minții, partea gustului de bele-arte
Din palatu-i, și de dênșă mitocanul aibă parte!
Bogăția lui cea mare, din politică, se dice
C'a făcut-o, pe când vremea ăilelor dulci și fericite...
Pe când acest lérge de jacul unor mitocani cădút,
Din móșii de-a stăpânirii el averea ș-a făcut...
Get-beget, el e din némul țărânesc, din ghiordănie,
Necioplit a fost și numai o culóre aurie
I acopere instinctul și figura cea vulgară;
Mintea i-a remas tot grósă și simțirea tot barbară!
Și de n'ar avé avere scumpul nostru mitocan.
Ar fi încă astăzi tipul celui mai mojie țeran.
In cupea, failon seu butcă, in landonuri seu chibitce,
Mi se primblă mitocanul și zimbind pare că dice:
„Voi calicilor, in suflet purtați răvnă, ciudă, ură
Unui om ca mine cărui pressa-i dice cască-gură;
Dar nu-mi pasă de voi astăzi, voi sânteți niște calici,
Numai de-al de voi in lume aș vré să am inimiză!

cretariul esternelor Georgie Prunaș medicinist an. II; cassar George Moga medicinist an. II; bibliotecar Demetriu Cosmulei filos. an. III; membrii de încredere: Ioan Elecheș med. an. I. Iacob Butnariu jur. an III și Georgie Tripon jur. an. I.

Congres preoțesc în România. Dilele aceste se va întruni la Focșani un congres, la care va lua parte prin delegațiuni clerul mirean, dimpreună cu alți cetățeni particulari. Scopul acestei întruniri este îmbunătățirea sorții clerului, din punct de vedere moral și material; căci clerul din România se află în o stare foarte deplorabilă. Dar congresul acesta nu este bine vădit de către capii bisericei. Mitropolitul primat a dat un cercular prin care se opresc supt amenințare grea preoții, cari aru lua parte. Cu toate aceste congresul se va ține.

Serată literară în București. Vineri seara, în salonul dlui Petre Grădiștean, dl Ciru Econom a citit o legendă intitulată „Petre Karabete”, ér dl Olănescu a recitat „Pe Bosfor”. Serata s'a sfârșit în plină mulțămire a celor ce au luat parte la această întrunire. „România Liberă” ȳice, că într-o lună se va pune sub tipar primul număr al „Revistei Contemporane”.

Procesul ucigătorilor lui Mailăth. Pertractarea finală a început luni; Spanka mărturisește totul; Pitely recunoște că a fost de față, dar ȳice că a stat numai în ușa și a intrat numai după ce Mailăth cădușe; Berecz negă toate și susține că este nevinovat.

Necrologe. Iosif Brancovan, protopresbiter onorar în Idicel, a murit în Idicel la 28 septembrie st. n. — Adam Sirlincan, absolvent de filosofie la universitatea din Viena, a încetat din viață la Brașov, în etate de de 30 ani.

Ghicitură de șac

de N. Dubleș.

'a	n	c	R	e	r	n	m
i	u;	d	u	i	e	p	m
l	t	i	e	b	d	ă	ă
t	r	u	t	i	r	a	o
i	e	f	u	r	i	m	i
e	i	u!	s	n	-a	r	m
r	p	o	a	n	l	i	u
s	S	i	i	s	t	i	C

Se pôte deslegă după săritura calului.

Termnul de deslegare e 18 octombrie. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

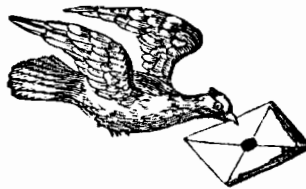
*

Deslegarea ghicitei archeologice din nr. 33: „Mul-te ȳile onomastice Marielor!”

Deslegare bună ni-au sosit dela dómnele și domnișorele: Emilia Pop n. Marcuș, Emilia Onciu n. Ciavoschi, Iconia Borca, Vilma Alesandru, Eufemia Duma, Sidonia Major, Valeria Marchiș, Emilia L. Bistrițean, Zoe Dimbu, Minodora Micșunescu, Aglaia Popescu, Amalia Crișan, Eufrosina Popovici și dela dnii: Iuliu I. Roșca, Augustin Paul, Ioan Stefan.

Premiul l'a dobândit dl Iuliu I. Roșca în București.

Poșta Redacțiunii.

Dsiórei L. V. M. în D. Nu-mai lipsa spațiului e cauza, că nu s'a început încă.

Vidin. Ve mulțămim, dar nu putem întrebuința cele trimise.

Rugare. Cei ce dispun de nr. 1 din 1882 și de nr. 23 din an. c. și n'au întrebuințat de aceste numere, binevoiescă a ni

le trimite.

Dnei A. P. în G. Se va face intocmai precum ați spera'.

Călindarul săptămânei.

ȳiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Duminecă	25	7	Maica Eufrosina.	6 8	5 28
Luni	26	8	† Ad. Sf. Ion Ev.	6 9	5 26
Mărți	27	9	Mart. Calistrat.	6 10	5 24
Mercuri	28	10	Cuv. Hariton.	6 11	5 22
Joi	29	11	Cuv. Kiriak.	6 12	5 21
Vineri	30	12	Sf. Grigorie.	6 13	5 20
Sâmbetă	1	13	Apost. Anania.	6 14	5 18

Serile de tómna și de érnă

incepând în curênd, ne luăm voia a recomandă atențiunii publicului cetitor românesc fôia noastră, care tinde a produce abonașilor sei momente de distracțiune instructivă.

În treiluniul viitor oct.—dec. vom publică: poesii de M. Eminescu, Petru V. Grigoriu, M. Pompiliu, Carol Scrob, Duiliu Zamfirescu; o piesă: „Stefan Rares” dramă istorică în 4 acte și 10 tablouri în prosă de repausatul N. V. Scurtescu; „Ora, ora, morilor!” joc românesc de copii, de dl P. Ispirescu; doue studii istorice, unul: „Descălecarea a doua a ȳerii muntenesci” de dl Nicolae Densușan, — și altul: „Môrtea lui Miron Costin” după Cantemir, cu o introducere de dl I. Bian.

Dnii a căror abonamente espiră cu nrl presinte, când se incheie treiluniul jul.—sept. sânt rugați sê binevoiescă a-și rennoi de timpuriu abonamentele, căci a conto nu putem trimite fôia nimeniua. De aceea și cei ce nu ș-au refuit încă prețul de abonament, sê pot-tescă a-și achită datoriile.

Cei ce nu mai vor sê fie abonați, sânt rugați a ne innapoia nrl viitor, ca sê-i ștergem din registrul abonașilor.

Proprietar, redactor respunșător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.